

**ІНСТИТУТ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ”**

кафедра кораблеводіння та штурманського озброєння

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКА ГЕОГРАФІЯ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	255 Озброєння та військова техніка 254 Забезпечення військ (сил);
Спеціалізація	Корабельна зброя та засоби навігації Берегове ракетно-артилерійське озброєння Пошуково-рятувальні та водолазно-аварійні роботи на морі Корабельні енергетичні установки Морально-психологічне забезпечення у підрозділах, на кораблях (військово-Морських Сил) Корабельне радіотехнічне озброєння та засоби зв'язку

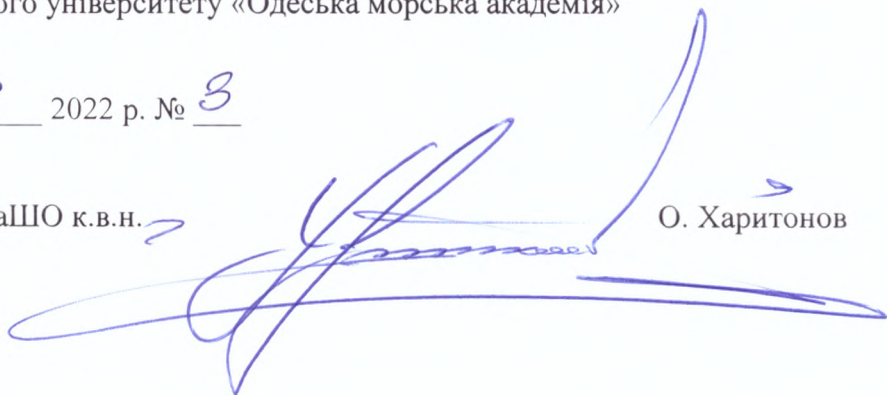
Розроблено відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Військово-морська географія»

Розробник: професор кафедри КВтаШО к.в.н. Харитонов О.Л.

Силабус схвалено на засіданні кафедри «Кораблеводіння та штурманського озброєння» Інституту ВМС Національного університету «Одеська морська академія»

Протокол від «15» 08 2022 р. № 3

Професор кафедри КВтаШО к.в.н.

A large, stylized handwritten signature in blue ink, written over the printed name of the professor.

О. Харитонов

1. ВІДОМОСТІ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Харитонов Олександр Леонідович, професор кафедри «Кораблеводіння та штурманського озброєння»
E-mail:	odessa-1958@ukr.net
Сторінка курсу	http://moodle.onma.edu.ua/course/view.php?id=320
Консультації	Очні консультації: середа 11.00 – 13.00, аудиторія 408

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна мета вивчення курсу - формування у курсантів цілісної уяви про Чорне, Азовське та Середземне море, надання базових знань та вироблення впевнених навичок у вивченні та проведенні аналізу військово-географічних умов театру воєнних дій в межах операційної зони ВМС.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни – вибіркова.

Мета: формування теоретичних знань та практичних навичок для виконання обов'язків на штатних офіцерських посадах штурманів кораблів та командирів кораблів (катерів).

Предмет: військово-морська географія

Міждисциплінарні зв'язки: викладається після вивчення дисципліни «Вища та прикладна математика», «Управління повсякденною діяльністю частин і підрозділів ВМС», «Організація штурманської служби». Стає інформаційною базою при подальшому вивченні дисципліни «Бойове маневрування кораблів (катерів)».

Силабус складено відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр галузі знань 27 Транспорт 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентність:

K16	Здатність оцінювати противника та прогнозувати найбільш ймовірні варіанти його дій при вирішенні бойових завдань в різних видах бою
-----	---

Програмні результати навчання:

ПР16	Володіти достатніми знаннями, методами і технологіями в певній галузі забезпечення військ (сил), на рівні достатньому для розв'язування складних професійних задач
------	--

Кількість кредитів ЄКТС 3

Форма підсумкового контролю залік

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Згідно вимог освітньо-професійної програми курсанти повинні:

знати:

Вміти:

- застосовувати отримані знання при вивченні спеціальних дисциплін;

- самостійно вивчати та аналізувати обраний район Чорного, Азовського та Середземного морів в системі оцінки району бойових дій.
- самостійно робити висновки щодо сприятливості вивченого району для виконання поставлених завдань.
- оцінювати розміщення оперативного обладнання театру воєнних дій, можливостей його використання для забезпечення безпеки плавання та виконання бойових завдань.

3. АНОТАЦІЇ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Воєнно-географічні умови застосування військово-морських сил в Чорному та Азовському морях.

Вступ. Завдання військово-морської географії.

Предмет навчальної дисципліни «Військово-морська географія», її значення і місце у системі підготовки курсантів. Структурна побудова дисципліни, основні поняття і визначення. Порядок вивчення дисципліни, звітність по ній і зміст тестів (завдань) та їх призначення. Рекомендації щодо самостійного здобування і поглиблення знань.

Тема 1. Воєнно-політичні умови Чорного та Азовського морів.

Чорне та Азовське моря як театр військових дій. Фізико-географічне районування Чорного, Азовського та Середземного морів. Узбережжя та вузькості цих морів. Географічний розподіл метеорологічних елементів та зон Чорного, Азовського морів. Вплив гідрометеорологічних умов на застосування сил, озброєння та технічних засобів флоту.

Література [1; 2].

Тема 2. Військові флоти країн Чорного та Азовського морів.

Призначення, завдання, склад, базування та основні характеристики озброєння військово-морських сил Болгарії. Призначення, завдання, склад, базування та основні характеристики озброєння військово-морських сил Румунії. Призначення, завдання, склад, базування та основні характеристики озброєння військово-морського флоту Російської Федерації. Призначення, завдання, склад, базування та основні характеристики озброєння військово-морського флоту Туреччини.

Література [1; 2].

Тема 3. Морські перевезення в Чорному та Азовському морях.

Особливості морських перевезень в Чорному та Азовському морях. Характеристика основних морських шляхів в Чорному та Азовському морях, приморських економічних районів країн Чорноморсько-Азовського басейну. Географічні аспекти освоєння природних ресурсів Чорного та Азовського морів.

Конвенція ООН по міжнародному морському праву 1982 р. та її основні елементи.

Література [1; 2].

Тема 4. Суднобудування, транспортний та промисловий флоти України.

Суднобудування в Україні. Можливості промисловості України щодо будівництва кораблів та катерів, в тому числі для ВМС України.

Призначення, завдання та склад транспортного та промислового флотів України. Основні характеристики судів.

Література [1; 2].

Тема 5. Характеристика основних портів Чорного та Азовського моря.

Характеристика основних портів України, Болгарії, Румунії, Російської Федерації, Грузії та Туреччини.

Тема 6. Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Чорного моря.

Фізико-географічна характеристика Чорного моря. Оперативне обладнання Чорного моря.

Тема 7. Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Азовського моря.

Фізико-географічна характеристика Азовського моря. Оперативне обладнання Азовського моря.

Література [1; 2; 3].

Змістовий модуль 2. Воєнно-географічні умови застосування військово-морських сил в Середземному морі.

Тема 8. Воєнно-політичні умови Середземного моря.

Середземне море як театр військових дій. Фізико-географічне районування Середземного моря. Узбережжя та вузькості Середземного моря. Географічний розподіл метеорологічних елементів та зон Середземного моря. Вплив гідрометеорологічних умов на застосування сил, озброєння та технічних засобів флоту.

Література [1; 2; 4].

Тема 9. Військові флоти країн Середземного моря.

Призначення, завдання, склад, базування та основні характеристики озброєння військово-морських сил Франції. Призначення, завдання, склад, базування та основні характеристики озброєння військово-морських сил Італії. Призначення, завдання, склад, базування та основні характеристики озброєння військово-морських сил Іспанії. Призначення, завдання, склад, базування та основні характеристики озброєння військово-морського флоту Греції.

Призначення, завдання, склад, базування та основні характеристики озброєння військово-морського флоту Ізраїлю.

Література [1; 2; 3].

Тема 10. Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Середземного моря.

Фізико-географічна характеристика Середземного моря. Оперативне обладнання Середземного моря.

Література [1; 2; 4].

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми
1	Воєнно-політичні умови Чорного та Азовського морів.
2	Військові флоти країн Чорного моря.
3	Морські перевезення в Чорному та Азовському морях.
4	Суднобудування, транспортний та промисловий флоти України.
5	Характеристика основних портів Чорного та Азовського моря.
6	Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Чорного моря.
7	Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Азовського моря.
8	Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Середземного моря.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набути навички самостійної роботи з довідковою,

навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки студентами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота по опрацюванню лекційного курсу.
2. Робота по вивченню окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем).
3. Підготовка до семінарських занять.

№ з/п	Назва теми
1	2
1	Воєнно-політичні умови Чорного та Азовського морів.
2	Військові флоти країн Чорного та Азовського морів.
3	Морські перевезення в Чорному та Азовському морях.
4	Суднобудування, транспортний та промисловий флоти України.
5	Характеристика основних портів Чорного та Азовського моря.
6	Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Чорного моря.
7	Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Азовського моря.
8	Воєнно-політичні умови Середземного моря.
9	Військові флоти країн Середземного моря.
10	Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Середземного моря.

6. ПОЛІТИКА КУРСУ І ЦІННОСТІ

Основними цінностями курсу є оволодіння знаннями, щодо необхідні командирам кораблів (катерів), штурманам та іншим командирам бойових частин, офіцерам, при виконанні ними своїх посадових обов'язків в будь-яких умовах обстановки.

Основними результатами даного курсу мають стати:

- оволодіння курсантами основними методами самостійного вивчення та аналізу обраного району Чорного, Азовського та Середземного морів у системі оцінки району бойових дій;
- оцінювання курсантами розміщення оперативного обладнання театру воєнних дій;
- самостійно робити висновки курсантам щодо сприятливості вивченого району для виконання поставлених завдань.

Освоєння дисципліни «Військово-морська географія» передбачає обов'язкове відвідування лекційних та практичних занять, а також самостійну роботу курсанта.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять. Зміст самостійної роботи визначається програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача, які передбачають можливість проведення самоконтролю. Самостійна робота може виконуватися в бібліотеках, аудиторіях Інституту, а також за місцем проживання курсанта. У випадку виникнення запитань за темами, винесеними на самостійне вивчення, курсант може отримати необхідну консультацію викладача (за розкладом).

Частина матеріалу навчальної дисципліни, передбачена навчальним планом для самостійного засвоєння, виноситься на залік разом з навчальним матеріалом, якій опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

У разі пропуску занять з поважної причини курсант самостійно вивчає пропущений матеріал.

Після вивчення навчальної дисципліни проводиться екзамен в усній або письмовій формі.

Залік – це форма підсумкового контролю засвоєння курсантом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр.

На підготовку до заліку дається 2...3 дні згідно з розкладом екзаменаційної сесії.

Залік передбачає відповідь на білет. Білет включає два теоретичних запитання та практичне завдання. Перелік питань до заліку надається курсантам в началі семестру. Практичні завдання розв'язуються на практичних або семінарських заняттях впродовж семестру. На підготовку усної відповіді за екзаменаційним білетом надається 20...30 хвилин.

Знання та вміння курсанта оцінюються за шкалою, визначеною Інститутом.

Курсантам, які одержали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. При цьому повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється начальником кафедри.

Курсанти, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

7. ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА

Основними вимогами викладача навчальної дисципліни «Військово-морська географія» до курсанта є:

- обов'язкове відвідування лекційних та семінарських занять за розкладом;
- активність під час практичних занять;
- конструктивне підтримувати зворотний зв'язок на всіх заняттях;
- взаємодія викладач-курсант базується на засадах взаємоповаги, такту та коректної поведінки;
- письмові роботи слід здавати в установлені строки; за несвоєчасну здачу робіт оцінка знижується;

- курсанти, які не виконали заплановані завдання, до екзамену не допускаються.

Неприпустимо:

- пропуски з неповажних причин;
- користування телефонами під час занять;
- списування при здачі екзамену;
- проходження процедур контролю замість себе іншими особами; виконання навчальної роботи для інших осіб; здача навчальних завдань, підготовлених іншими особами;
- використання робіт (рефератів, курсових, контрольних, і ін. робіт) виконаних іншими особами в якості результатів своєї праці;
- відвідування занять з порушенням встановленої форми одягу;
- порушувати військову дисципліну та дисципліну навчального процесу.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Курсанти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: опрацювання лекційних матеріалів; підготовка до практичних занять; надання відповідей на тести по темам курсу; розв'язання завдань на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання курсантів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків тощо; виступу на практичних заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *залік*.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації
Знати наукові основи і принципи організації аналітичної роботи, підходи та сфери застосування економічного аналізу	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на семінарських заняттях, в дискусії, тестування
Розуміти принципи збирання, обробки, зберігання і передачі аналітичної інформації, технологію проведення економічного аналізу	Усна відповідь на питання лекційного курсу, в дискусії, тестування
Уміти збирати, систематизувати і аналізувати економічну інформацію для всебічної і своєчасної її оцінки з використанням персонального комп'ютера	Усна відповідь на питання лекційного курсу, тестування
Знати сучасний арсенал методів планування бойових дій	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на семінарських заняттях, розв'язання завдань, поточне тестування
Знати принципи і методи обґрунтування управлінських рішень, виявлення резервів підвищення ефективності планування бойових дій	Усна відповідь на питання лекційного курсу, в дискусії
Уміти робити обґрунтовані об'єктивні висновки та пропозиції за результатами проведених досліджень	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на семінарських заняттях, тестування

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Таблиця розподілу оцінок по результатам навчання за різними шкалами

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Курсант проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	добре	Курсант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує вправи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C		Курсант уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Курсант відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E		Курсант володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Курсант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням	Курсант володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

10. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Завдання військово-морської географії.

2. Воєнно-політичні умови Чорного моря.
3. Воєнно-політичні умови Азовського моря.
4. Військові флоти країн Чорного та Азовського морів.
5. Морські перевезення в Чорному та Азовському морях.
6. Суднобудування, транспортний та промисловий флоти України.
7. Характеристика основних портів Чорного та Азовського морів.
8. Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Чорного моря.
9. Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Азовського моря.
10. Воєнно-географічні умови застосування військово-морських сил в Середземному морі.
11. Воєнно-політичні умови Середземного моря.
12. Військові флоти країн Середземного моря.
13. Фізико-географічна характеристика та оперативне обладнання Середземного моря.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Атлас океанів. С.Г. Горшков. – М.: Воєніздат, 1974-1980.
2. Воєнно-географічні умови застосування сил (військ) ВМС, Національний університет оборони України 2013. - 164 аркуша.
3. Конвенція Монртьо 1936 р. про статус Чорноморських проливів.
4. Конвенція ООН 1982 р. по Міжнародному морському праву.

Допоміжна

1. Навчальний посібник «Воєнно-морська географія» Шварц Т.Я. СВМІ імені П.С.Нахімова, 2003 р.- 134 аркуші.